

Årsredovisning 2018
Kristianstads Renhållnings AB

125 år

Innehållsförteckning

Renhållningen Kristianstad är Sveriges äldsta renhållningsbolag – ett framtid företag!

Vi på Renhållningen Kristianstad arbetar aktivt för att utveckla insamlingen och återvinningen av hushållsavfall i Kristianstad.

Vår vision handlar om att vi är moderna, att vi ligger i framkant. Vi är det goda exemplet och vi kännetecknas av mångfald och delaktighet. Vårt fokus ligger på att skapa en hållbar miljö, service & kundnytta.

2018s årsredovisning tar dig igenom vår historik och vår framtid med hjälp av våra värdegrunder

Framåtanda

Alla - Tillsammans

Kundfokus

125 år på 10 minuter	4
VD har ordet	6
Ordförande har ordet	7
Året i korthet	8
Framåtanda	11
Fyrfack	12
Återvinningscentraler	14
Alla - Tillsammans	17
125 år	18
Utbildning	20
Kundfokus	23
Robotar	24
Personliga besök	25
LoRa	25
Statistik och fakta 2018	27
Året i siffror 2018	33
Förvaltningsberättelse	34
Resultaträkning	38
Balansräkning	39
Kassaflödesanalys	41
Tilläggsupplysningar	42
Revisionsberättelse	50
Ledningen	53
Styrelsen	54

125 år på 10 minuter

Den 30 maj 1893 grundades renhållningsbolaget Kristianstads Renhållnings AB. Avfall hämtades i lösvikt med häst och vagn och hämtningsarbete fick endast utföras mellan kl. 21:00 och 07:00. På utgiftssidan i den första budgeten stod en förman, sex arbetare, foder åt tre hästar, reparationer, skoning av hästar och 250 000 kg torvmull. Allt beräknades till 12 000 kronor. På inkomstsidan fanns försäljning av 1 miljon kilo "latringuano" för 10 000 kronor. Staden ställde upp med en förlustgaranti på 2 000 kronor.

Mycket har hänt på 125 år.

1908 togs de första vattenklosetterna i bruk och ägarna ville inte längre betala för latrintömning utan endast sophämtning. Detta slutade med att de som endast hade sopkärl fick en taxehöjning på 4 kronor per år och blev något av en milstolpe för renhållningsbolaget.

Det första kollektivavtalet träffades 1909 med Svenska grovarbetareförbundet. Här framgår det att de sex anslutna arbetarna fick 21 kronor per vecka. Direktörslönen var 750 kronor per år.

I mitten av 1920-talet var träbaljornas tid ute och det beslöts att införa plåtkärl för latrin och sopor. Därmed inleddes också den första "källsorteringen". Bolaget införde emaljskyltar med texten "Gödselsopor" respektive "Skräpsopor" som sattes upp vid respektive kärl.

1925 blev ett nytt märkesår. De två äldsta hästarna var utslitna och det beslöts att ersätta dessa med en bil. Både hästar och bilar användes parallellt till slutet av 1940-talet.

I samband med att staden tog över renhållningsbolaget 1946 startade ett nytt skede i bolagets historia. Mekaniseringen inleddes ordentligt när en rad nya bilar och en sopmaskin köptes in och stallet byggdes om till maskinhall.

Efter andra världskriget ökade den materiella standarden kraftigt, och med den kom ett snabbt växande sopberg. Konsumtion och levnadsmönster ändrades och renhållningsbolaget var tvungna att köpa in nya effektivare fordon och införa rationella arbetsmetoder för att hålla det under kontroll. Bilar togs fram som kunde pressa samman soporna och 1967 ersattes de tunga plåttunnorna av sopsäckar. Allt för att klara av de växande sopmängderna.

1968 trädde en ny lag in som medförde att kommunens renhållningsskyldighet även omfattade landsbygden och inte enbart tätorterna.

Miljön i fokus

I mitten på 1970-talet ställdes containrar upp på strategiska platser i kommunen i ett försök att samla in grovsopor. Antalet containrar växte snabbt och omlastningsstationer infördes i Åhus, Tollarp, Degeberga och Arkelstorp.

Den ständigt växande verksamheten ledde till att bolaget under 1978 flyttade till Långebro. 1985 köptes tomten och verkstaden och ett nytt kontorshus började byggas. Här sitter vi fortfarande.

I slutet av 1970-talet kom avfall och miljö alltmer i fokus och Kristianstads Renhållnings AB fick ett ökat ansvar för både hanteringen av avfallet samt information om vikten av att sortera avfall. Detta började 1982 när bolaget tog över ansvaret för insamling av returpapper, 1986 infördes insamling av miljöfarligt avfall och batterier. Även glas började samlas in.

Under 1990 och 1991 öppnade återvinningscentralerna i Åhus och Tollarp och 1994 tog KRAB över driften av sopomlastningsstationerna i Arkelstorp och Degeberga från Gatukontoret.

Insamling av matavfall började i Kristianstads kommun 1993. Biogasanläggningen i Karpalund byggdes under 1996 för att hantera kommunens matavfall. Försök på att samla in fler insamlingsfraktioner fastighetsnära pågick med flera olika system från 1994 till 2006. Källsorteringen innefattade brännbart avfall, organiskt avfall och deponirest.

Under 2000 överfördes anläggningen på Snårarp till ett eget bolag, Sorterarna i Kristianstad som senare bytte namn till Kretsloppsparken Kristianstad AB.

Den 5 maj 2002 öppnade återvinningscentralen i Snårarp för hushållen.

Den 1 juli 2002 stängdes Härlövstippen. Avfall mellanlagrades och sorterades efter stängning vid Kretsloppsparken och vid omlastningsstationen i Karpalund.

Under 2004 upphörde all slamhantering i egen regi och började istället utföras genom två entreprenörer.

Förändringarnas år

2005 blev ett omvälvande år för bolaget med ett åtgärdsprogram med syftet att sikta på kärnverksamheten. Ägandet av Härlövstippen överfördes till kommunens tekniska förvaltning, C4 Teknik som fick ansvar att avsluta och sluttäcka deponiområdet. Bolagets kommersiella containertransport försåldes till Kretsloppsparken AB och medarbetare blev uppsagda. I september månad bytte Kristianstads Renhållnings AB populärnamn från KRAB till Renhållningen med syftet att tydligt profilera den nya huvudinriktningen på kärnverksamheten.

Förändringsarbetet gav frukt och skapade ett nytt förhållningssätt och en ny inriktning med betydligt skarp miljöfokus. Under 2006 togs de olika insamlingsystemen bort och samlades i ett enhetligt system med ett plastkärl för brännbart avfall och ett för matavfall. Fordonsflottan började bytas ut från dieseldrift till biogasdrift, den första biogasdrivna sopbilen hade köpts in redan 2003.

2006 sålde bolaget större delen av sin andel i Kretsloppsparken Kristianstad AB till Stena Scanpaper AB och SYSAV. Året efter var det nya källsorteringssystemet i stort sett infört i hela kommunen.

I september 2009 bildades dotterbolaget Kristianstads Biogas AB för att samla kommunens biogasverksamhet. Detta fortsatte till årsskiftet 2012/2013 när bolaget sålde Kristianstads Biogas AB till C4 Energi.

Framåtandan tar fart

April 2013 tillträdde Johan Karlsvärd som VD för Renhållningen Kristianstad och arbetet mot att bli Sveriges ledande renhållningsbolag 2020 sattes igång. I samband med detta lanserades även en ny hemsida, barnbok om avfall och återvinning och den årliga sopsorteringsshowen med Sopkommissionen startades upp.

Projektet "Framtidens ÅVCer i Kristianstad" var igång med målet att utveckla bolagets återvinningscentraler. I maj

2015 invigdes Åhus nya återvinningscentral. En modern anläggning med förbättrad service, insamlingsmöjligheter och säkrare trafikflöde. Insamling av återbruk infördes i Åhus och Tollarp.

2015 markerade även början av bolagets "medaljvåg" med en vinst som Årets Avfallsbehandlare på Återvinningsgalan.

Under 2016 påbörjades arbetet inför det nya fastighetsnära insamlingsystemet, Fyrfack med stora informationsinsatser, både personliga och digitala. Bolagets informationsarbete moderniserades genom en närvaro på sociala medier och animerade informationsfilmer som togs fram.

Tidigare var Renhållningen Kristianstads huvudsakliga uppgift att samla in osorterade sopor, idag ser ansvaret helt annorlunda ut och bolaget leder arbetet med källsortering i Kristianstads kommun. Återvinningscentraler uppdateras, insamlingsystem utvecklas, utökade insamlingsfraktioner införs ständigt och vi leder utvecklingen mot en modern avfallsindustri.

VD har ordet

Vilket år!

2018 har varit ett år att fira, vi har fyllt 125 år och rott två stora projekt i hamn med fantastiska resultat. Införandet av fyrfacksinsamlingen hos alla villor och fritidshus är avslutad och sorteringen fortsätter att förbättras. Arkelstorps nya återvinningscentral är i drift och invigningen var en stor succé – tack till alla som kom!

Det är med glädje och stolthet som jag ser hur hela verksamheten ständigt jobbar mot, och närmar sig, målet "Bäst i Sverige 2020".

125 år

I somras fyllde Kristianstads Renhållnings AB 125 år. Utvecklingen sedan dess är enorm, men de största förändringar är de som hänt de senaste åren. Att fira våra framgångar och historia med våra kunder på Lilla torg var roligt.

Fyrfack

Efter år av diskussioner och planering och två år intensivt införande avslutades fyrfacksprojektet till villor och fritidshus under hösten. Inställningen till det nya insamlingssystemet har gått från negativ och ifrågasättande till positiv och förväntansfull. Detta speglas även i anslutningsgraden som ligger högst i Sverige på över 99 %. Tillsammans gör vi en fantastisk miljöinsats. Under 2019 kommer insamlingssystemet även att införas hos rad- och kedjehus.

ÅVC Arkelstorp

I somras invigdes den nya moderna återvinningscentralen i Arkelstorp. Invigningen blev riktigt lyckad med runt 400 besökare på plats. Att flera besökare uttryckte att den nya återvinningscentralen är det största som hänt i Arkelstorp sedan kommunsammanslagningen 1972 visar att vi är på god väg mot våra målsättningar med ett modernt och estetiskt tilltalande insamlingssystem.

Planeringsarbetet med Kristianstads nya återvinningscentral är på god väg, men planerad byggstart våren 2019. Här kommer vi att kunna erbjuda Kristianstad en anläggning med stor servicegrad och miljöfokus, från insamling av byggnadsmaterial och återbruk till workshops och fika. Jag ser fram emot att inviga den till sommaren 2020.

Kristianstad – det goda exemplet

År 2018 visar tydligt att Kristianstad är det goda exemplet som leder utvecklingen inom avfallshantering. Flera kommuner, kommunsammanslutningar och andra intresserade har under året besökt oss för att inspireras och få kunskap om exempelvis organisationsutveckling, Fyrfack, sortering, Återvinningscentraler och mycket annat. Det känns glädjande att vi får bidra.

Johan Karlsvärd, VD

Lars Petersson, ordförande

Ordförande har ordet

Fyra goda år

Förvisso väljs Renhållningens styrelse av kommunfullmäktige, efter nominering av de politiska partierna. Det innebär dock inte att det i styrelsen bedrivs partipolitik. Det handlar mera om att bedriva ett sysslomannaskap, att i varje ärende se till företagets bästa.

Styrelsen utses två år i taget, men kan förnyas för ytterligare två år. Styrelsens mandat börjar vid bolagsstämman i april året efter kommunvalet och pågår t o m stämman efter nästa val.

Jag har suttit som ordförande i Renhållningens styrelse i fyra år och kan tillsammans med de andra styrelsemedlemmarna stolt blicka tillbaka på fyra goda år med stora framgångar.

I maj 2015 öppnades en ny återvinningscentral i Åhus som under en 4-årsperiod haft ca 100 000 besök. Särskild tonvikt har lagts på återvinning och återbruk.

Renhållningen Kristianstad har ambitionen att bli Sveriges bästa renhållningskommun 2020 och har fått flera utmärkelser de senaste åren. De har blivit tilldelade priserna som Årets Avfallsbehandlare och Årets Pactaföretag 2015, 2a plats som Årets avfallkommun 2016, nominerade till Årets återvinningskommun 2016, 6e plats årets avfallkommun 2016, 7e plats rörlig bild och film i Svenska designpriset 2017, och slutligen har bolaget på ett hedrande sätt vunnit både i lag och individuellt i SM i sopbilskörning

De senaste två åren har bolaget infört fastighetsnära insamling av hushållssopor i fyrfackskärl i helakommunen med mycket god anslutning. I samband med detta har taxorna justerats något, varigenom bolagets skuld till kunderna för överskott i verksamheten successivt återbetalas. Nya tömningsrutiner har införts, varvid personalkostnaderna har kunnat reduceras.

Bolaget har även genomfört en övergång till fossilfria fordonsbränslen (biogas och miljödiesel), och uppnådde en fossilfri fordonsflotta 2015 – den första inom avfallsbranschen.

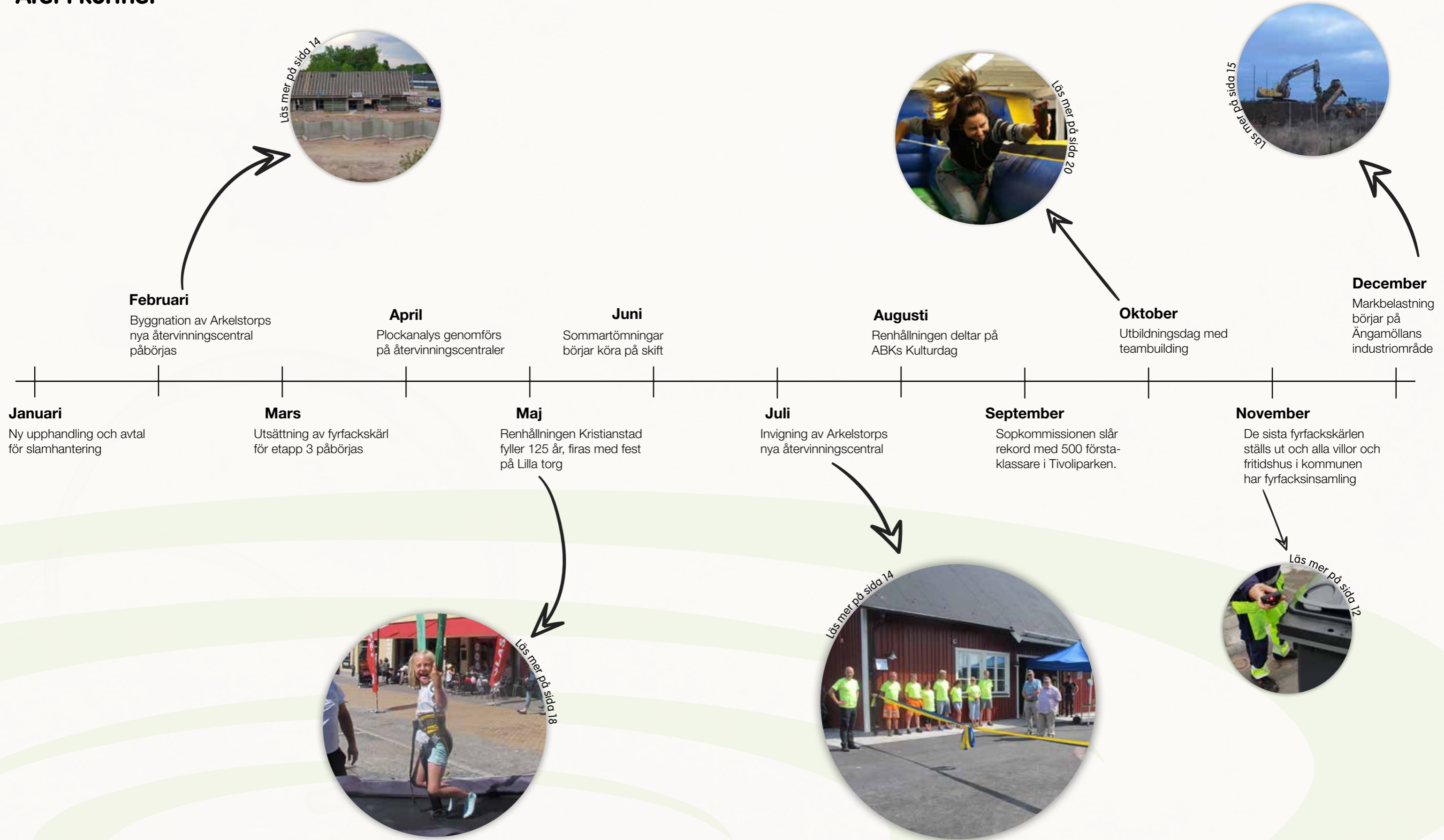
Stora investeringar har gjorts för ca 200 mkr i form av bl.a. nya sopkärl och fordon, vilket har utvecklat och moderniserat företaget ännu mer.

I Arkelstorp har Renhållningen byggt "Sveriges gulligaste" återvinningscentral som öppnades sommaren 2018. Planering för en citynära återvinningscentral på Ångamöllans industriområde med start 2020, har inletts.

Jag vill rikta ett stort tack till Renhållningen Kristianstad för fyra oförglömliga år och önska dem lycka till med deras framtida satsningar och projekt.

2018

Året i korthet

Arkelstorp

Framåtanda

Vi skapar hållbarhet genom vårt engagemang, nytänkande och mod

Vi jobbar med ständiga förbättringar för att alltid ligga i framkant

Renhållningen Kristianstads arbete präglas av ständiga utvecklingsarbeten på tjänster och lösningar. Två stora delar av bolagets framåtanda under 2018 var införandet av de sista två etapperna av det fastighetsnära insamlingsystemet fyrack i kommunen samt öppningen av Arkelstorps nya återvinningscentral. Dessutom har mycket kraft lagts på planeringsarbetet inför Kristianstads nya återvinningscentral på Ängamöllan – Returum.

RENHÅLLNINGEN

KRISTIANSTAD

Fyrpack

Efter ett års planerande och två års intensivt införande ställdes den 23 november de allra sista fyrpackskärnen ut och därmed har samtliga 24 689 villor och fritidshus i Kristianstads kommun fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar.

Under projektets fyra etapper, som pågick från mars 2017 till oktober 2018, ställdes totalt 47 384 fyrpackskärl ut, 14 informationsträffar arrangerades runt om i hela kommunen och 13 nya sopbilar köptes in. Detta innebär även att Renhållningen Kristianstad numera har en av Sveriges modernaste fordonsflottor med fossilfria drivmedel och den senaste tekniken.

För att hantera ökad tömning under sommarhalvåret infördes skiftkörning. Detta innebar att bilarna användes så mycket som möjligt och minskade behovet av att köpa in fler bilar. Skiftkörningen påverkade främst fritidshusen som fick tömning av sina kärl på kvällstid.

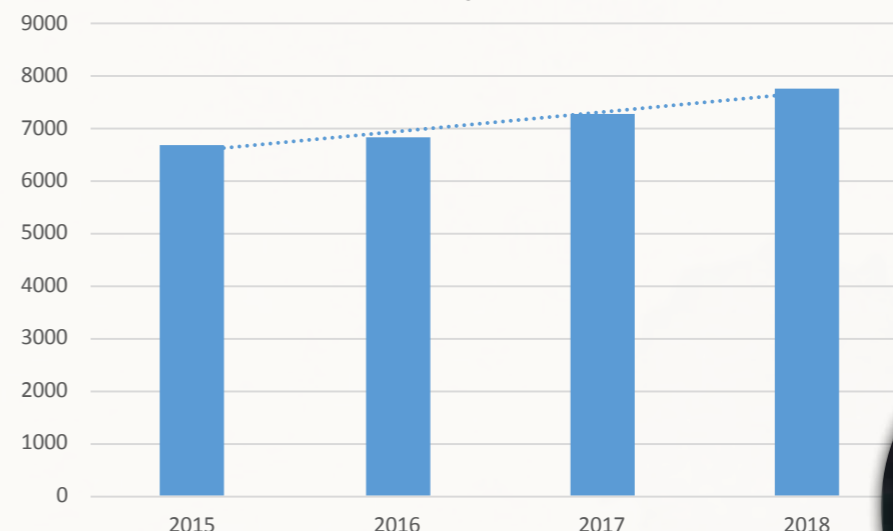
Under projektets gång uppstod en tydlig förändring av kunders inställning till det nya systemet. En från början ifrågasättande och skeptisk inställning blev alltmer positiv och inför de sista två etapperna var kärnen efterlängtdade. Detta var extremt roligt och genomsyrade organisation, från kundtjänst till projektledare och ut till körande personal.

Trenden för fyrpackssystemet är tydlig. Mängden restavfall minskar och utsortering av förpackningar och tidningar ökar. Detta innebär att kunderna har blivit bättre på att sortera ut förpackningar och tidningar vilket därmed minskar mängden jungfruliga råvaror som behövs till att skapa nya förpackningar och tidningar.

Trots ett övervägande positivt projekt har det även uppstått utmaningar. Att hålla tidsplan gällande leverans av bilar och utsättning av kärl var inte en självklarhet utan krävde ständiga justeringar och nya lösningar. Många körturer behövde också ses över för att hitta de bästa optimala körningarna för våra chaufförer. Detta arbete har underlättats tack vare våra kunder som haft överseende med till exempel ändrade hämtningsdagar.

Anslutningsgraden av kunder som har fyrpacksinsamling ligger på över 99 %. Jämfört med andra kommuner med samma insamlingssystem är denna anslutningsgrad väldigt hög. Detta tyder på ett lyckat förändringsprojekt där bolaget har levererat en eftertraktad tjänst med hjälp av engagemang och nytänkande information vilket tillsammans med en längre process skapade förväntan och efterfrågan.

Total mängd insamlade förpackningar och tidningar, ton/år

Se fördelning av avfall på statistiksidorna!

Sista fyrpacksträffen Kristianstad, sep 2018

Renhållningen har stöttat "Den orangea staden" genom att erbjuda orangea lock till fyrpackskärnen.

AI

Som en del i Renhållningens nytänkande och vilja att ligga i framkant har bolaget tillsammans med kommunen deltagit i ett pilotprojekt för att testa funktionen av en artificiell intelligens (AI) som hanterar återkommande och upprepade arbetsmoment. Tjänsten registrerar anmälningar till SMS-tjänsten och lägger in dem i verksamhetssystemet. Manuell inmatning tar ca 2-3 minuter per ärende, AI-tjänsten gör 100 ärenden på 10 minuter. Detta eliminerar ett arbetsmoment för kundtjänst och underlättar det dagliga arbetet.

Återvinningscentraler

Arkelstorp

I februari började byggnationen av Arkelstorps nya återvinningscentral på Energivägen 2.

De största skillnaderna mellan Arkelstorps nya återvinningscentral jämfört med den gamla är storleken, den estetiska utformningen, förbättrad arbetsmiljö och ökad säkerhet. Med en större återvinningscentral har utrymme skapats för både utökade insamlingsfraktioner samt delade körfält. Körfälten för personbilar och arbetsfordon har separerats så att det ska bli smidigare och säkrare för besökare att lämna sitt avfall och för att arbetsmiljön för Renhållningens personal ska bli bättre.

Stort fokus och engagemang låg på att skapa en anläggning som passar in i sin miljö. Inspiration hämtades från den lokala bebyggelsen för att skapa gårdskänsla och en plats dit kunder gärna återvänder. Nytankandet är ett led i Renhållningens arbete mot målet att Kristianstad ska ha ett av Sveriges mest moderna och estetiskt tilltalande system för hantering av hushållsavfall.

Återvinningscentralen är utrustad med solceller vilket gör att den är mer än självförsörjande på el. Detta är ett steg i bolagets mål att vara självförsörjande på el inom hela bolaget till 2020, och därmed producera lika mycket el som vi förbrukar

Den 14 juli 2018 invigdes Arkelstorps nya återvinningscentral. Omkring 400 nyfikna och glada besökare var med på invigningen som började med tal av Renhållningens ordförande Lars Peterson och vice ordförande Bengt Mohlin. Sedan hade alla möjlighet att gå runt och bekanta sig med anläggningen och förfriska sig med fika och äpplen.

Bolagets mod att satsa på att öka servicegraden och skapa bättre förutsättningar för insamling av avfall i den lilla orten Arkelstorp har varit väldigt uppskattat av invånarna och flera besökare har uttryckt att detta är "det största som hänt sedan kommunsammanslagningen 1972".

Vice ordförande Bengt Mohlin och ordförande Lars Peterson knyter upp bandet för att inviga Arkelstorps nya återvinningscentral.

Planering Ängamöllan

Den 14 december köptes fastigheten på industriområdet Ängamöllan i Kristianstad där Kristianstads nya anläggning "Returum" ska byggas. Det första som ska byggas på anläggningen är en ny återvinningscentral som blir kommunens största.

Ett intensivt planeringsarbete av den nya återvinningscentralen har präglat stora delar av 2018. Återvinningscentralen ska inte bara bli Sveriges modernaste utan även ligga i framkant genom att vara

en mötesplats med bland annat återbruk, byggretur och uppcycling (att uppdatera och förnya gamla saker så att de får nya funktioner eller utseenden). Målet är att den nya återvinningscentralen öppnar till sommaren 2020.

På sikt ska Renhållningens kontor, garage, verkstad och lager också flytta ut till Ängamöllan. Byggnation på anläggningen beräknas ske i tre etapper och vara slutförd 2026.

Arbetet påbörjades under juledigheterna med markbelastning så att byggnationen ska kunna starta till våren 2019.

Nytt skyltsystem

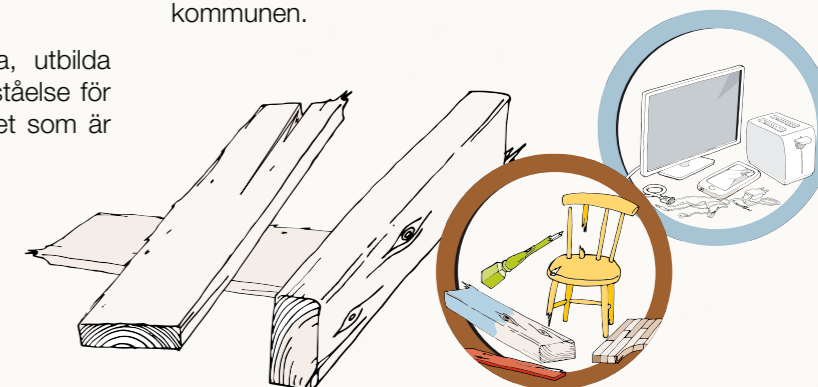
Under 2018 jobbade Renhållningen med att ta fram ett nytt skyltsystem som uppfyller de behov som inte bara finns hos oss utan runt om i landet, med målet att skapa ett system som funkar för alla.

Avfallstrappan ligger till grund för det nya skyltkonceptet. Det handlar om att ta tillvara på resurser, minimera mängden avfall och bara som sista utväg deponera.

Skyttsystemets färger togs fram för att guida, utbilda och därmed på ett pedagogiskt sätt skapa förståelse för de olika kretsloppen och samtidigt varna för det som är "farligt" för miljön.

På lång sikt strävar vi efter en beteendeförändring mot mer återbruk, renare fraktioner och mindre avfall.

Skytarna lanserades i Arkelstorp sommaren 2018 och har lett till bättre sortering och både kunder samt personal är nöjda med det nya systemet. De kommande åren ska skyltarna installeras på samtliga återvinningscentraler i kommunen.

Alla - tillsammans

Vi når våra mål genom att vi glatt jobbar tillsammans som goda ambassadörer

Vi är delaktiga, ger feedback och respekterar varandra

En avgörande framgångsfaktor på Renhållningen är den sammanhållning och gemenskap som personalen har. Flera anställda har jobbat på Renhållningen hela sina yrkesverksamma liv och i år har vi tackat av två långtidsanställda när de gått i pension.

125 år

Den 2 juni bjöd Renhållningen på 125-års kalas på Lilla torg i Kristianstad för att fira födelsedagen tillsammans med våra kunder. Bolaget erbjöd något för både stora och små så att det blev rolig dag för alla. Personal från alla delar av Renhållningens verksamhet var delaktiga och fanns på plats för att möta våra kunder, allt från kontorspersonal till ÄVC-personal och körande personal.

Som en del av dagen fanns insamling av textilier tillsammans med den svenska biståndsorganisationen Human Bridge. För varje inlämnad påse med kläder fick besökare en lott för att vinna ett presentkort till Handelstaden Kristianstad.

Evenemanget lyfte både bolagets historia och framtid genom olika stationer och aktiviteter. Ett tält ställdes upp där kundtjänst och personal från återvinningscentralerna fanns på plats för att informera och svara på frågor om pågående projekt. Det var också stort fokus på fyrfacksinformation genom att ha både fyrfackskärl och en fyrfacksbil på plats. Eventcontainern fanns också på plats och blev ett litet museum med utställning av blandade bilder från bolagets 125 år. Ute på torget och runt om på stan hjälpte KDFF till med att dela ut glass och ballonger till barn. För barnen fanns det även studsmattor på plats på torget.

Utbildning

Utbildningsdagar

Under året arrangerades två utbildningsdagar där Renhållningens personal fick möjligheten att utvecklas och utmanas.

Till våren anordnades utbildningsdagen på Krinova Science Park. Fokus under dagen låg på fysisk hälsa och verksamhetsutveckling. På förmiddagen fick personalen samarbeta för att hitta förbättringsområden inom sina respektive avdelningar och diskutera hur man kommer

vidare med dessa. Eftermiddagen bjöd på en föreläsning om fysisk hälsa och välmående av Vickie Peolin.

Höstens utbildningsdag fokuserade mer på teambuilding och samarbete och hölls på Nöjesmagasinet. Där började dagen med en underhållande föreläsning av Fredrik Ekdala om möjligheter och begränsningar i vardagen. På eftermiddagen aktiverades personalen i en varierad femkamp.

YKB

För att köra sopbil krävs inte bara ett C-körkort utan även YKB-utbildning, vilket är ett yrkeskompetensbevis för att köra lastbil kommersiellt. Renhållningens personals kunskaper inom detta förnyas vart 5e år på Renhållningens bekostnad. Detta för att säkra att vår personal alltid kör tryggt och med rätt kompetens.

Styrelseresa

Under hösten åkte bolagets styrelse på en kortare resa för att se och lära sig om hur avfallsbranschen utvecklas. Årets styrelseresa fokuserade på återbruk och skolinformation.

Resan började med ett studiebesök på SYSAV i Malmö för att få veta mer om deras informationsarbete mot skolor, detta följdes av ett besök på Malmö Återbyggdepå för att samla inspiration till Returums framtida byggetur.

Dag två började med ett besök till Soeco i Dalby där begagnade kontorsmöbler restaureras och kläs om för att kunna säljas vidare. Lunch intogs på Fogdaröd i samband med ett studiebesök på verksamheten.

Resan avslutades hos Hässleholm Miljö där de informerade om sitt skolinformationsprojekt och gav en rundvandring på Magneterna, deras vintagecentrum med Makerspace, Återbruksbutik och Återvinningspunkt.

Avfall Sverige

Branschorganisationen Avfall Sverige anordnar under året flera olika möten där bolag från kommuner runt om i Sverige samlas för att utbyta erfarenheter. På höstmötet var temat återvinningscentraler och återbruk. Där deltog både personal från Renhållningens kontor och från våra återvinningscentraler.

Renhållningens anställda är goda ambassadörer för bolaget och deltar i följande av Avfall Sveriges grupper där sammankomster anordnas varje år för att byta erfarenheter och jobba med gemensamma projekt:

- ÅVC
- Skolkommunikatörer
- Insamling
- Kommunalt insamlingsansvar
- Användarråd – Avfall Web
- Avfallsekonomi

Fotbollsturnering

I juni deltog medarbetare från Renhållningen i KDFFs årliga företagskupp i fotboll. Turneringen ökade bolagets lagkänsla och sammanhållning.

Kundfokus

Vi gör det lilla extra för att skapa mervärde för våra kunder

Vi bemöter alla med god service och hög kvalitet

Kommunikationsarbetet utvecklas ständigt inom organisationen, detta för att säkra att vi når ut med viktiga budskap samt sprider inspiration till kommunens invånare och säkrar bästa möjliga service. Under året har bland annat informationsmaterialet till skolor genomgått en uppdatering. Dessutom har en tjänst som slam- och avfallsrådgivare skapats, detta för att säkra att våra kunder får en bättre service.

Ett projekt har även gjorts för att förbättra service vid tömning av underjordsbehållare i kommunen.

Robotar

Under 2017 tog Renhållningen fram sopsorteringsrobotar i syfte att utveckla informationsarbetet till barn och skolor. Robotarna representerar de vanligaste avfallslag som sorteras hemma och ska göra lärandet om återvinning, miljö och hållbarhet roligare. 2018 genomgick robotarna en transformation till 3D och dök bl.a. upp på sopbilarna med jultema.

Robotarna namngavs även med hjälp av årskurs 1 från Rönnowskolan i Åhus där de bjöds in till en workshop för att tillsammans ta fram namn till robotarna.

I samband med att robotarna fick namn och ett uppdaterat utseende skapades även en sorteringsvägg att användas vid studiebesök där barn kan vara med och sortera rätt. Väggen har varit väldigt uppskattad.

Personliga besök

Slam- och avfallsrådgivare

En ny tjänst tillkom under 2018, Renhållningens Slam- och avfallsrådgivare. Denna utvecklades ifrån arbetet som bolaget jobbat med under flera år med farbara vägar och hämtningsställen. Utöver detta innefattar nu tjänsten även slamärenden och utformning av miljörum. Målet är att utöka kvaliteten på vår service genom att vara på plats för att enkelt hitta lösningar som fungerar för både Renhållningens personal och våra kunder.

Studiebesök

Under året har vi tagit emot ett antal olika studiebesök samt varit ute på plats för att presentera vår verksamhet. Skolklasser har besökt vårt kontor och våra återvinningscentraler samt att vi har varit ute på skolorna och informerat. Även föreningar, andra kommuner och klubbar som t.ex. Ambrosius, Womans Circle, DEF Waste (kommuner från D, E, F och H län) och Sverigedemokraterna har varit nyfikna på avfallsfrågorna och varit på studiebesök eller fått information av oss. Bolaget tror starkt på värdet av personliga träffar, och det skapar ett mervärde för både våra kunder och oss själva.

Jul på återvinningscentraler

För att tacka våra kunder för ett framgångsrikt år och sprida lite julkänsla åkte Johan Karlsvärd, VD, Fredrik Holmer, avfallsingenjör, och Lars-Göran Nilsson, arbetsledare ÅVC, runt till kommunens återvinningscentraler för att bjuda på pepparkakor och glögg samt skapa stämning med julmusik.

LoRa

I ett projekt tillsammans med C4 Energi har Renhållningen testat utvecklingen av det smarta samhället, Internet of Things (IoT), på våra underjordsbehållare.

Det smarta samhället är ett samhälle som använder nya digitala lösningar för att bidra till en mer hållbar utveckling. Uppkoppling av människor, saker och infrastruktur i våra städer och samhällen genom Internet of Things (IoT) är en del av denna utveckling.

"IoT är ett begrepp för den utveckling som innebär att maskiner, fordon, gods, hushållsapparater, kläder med mera förses med små inbyggda sensorer och processorer. Detta medför att dessa enheter kan uppfatta sin omvärld, kommunicera med den och på så sätt anpassa sig till situationer och medverka till att skapa smarta, attraktiva och hjälpsamma miljöer, varor och tjänster"

Med hjälp av sensorer har fyllnadsgraden i underjordsbehållare på allmänna platser avlästs. Detta medför att bilar inte kör i onödan för att tömma en tom eller halvfull behållare. Sensorerna gör även att överfulla behållare undviks vilket i sin tur minskar nedskräpning. Körturer anpassas för att tömma underjordsbehållarna vid behov. Under 2018 testades detta på fyra behållare och var tillfredsställande.

Sensorema sitter under locken på underjordsbehållarna.

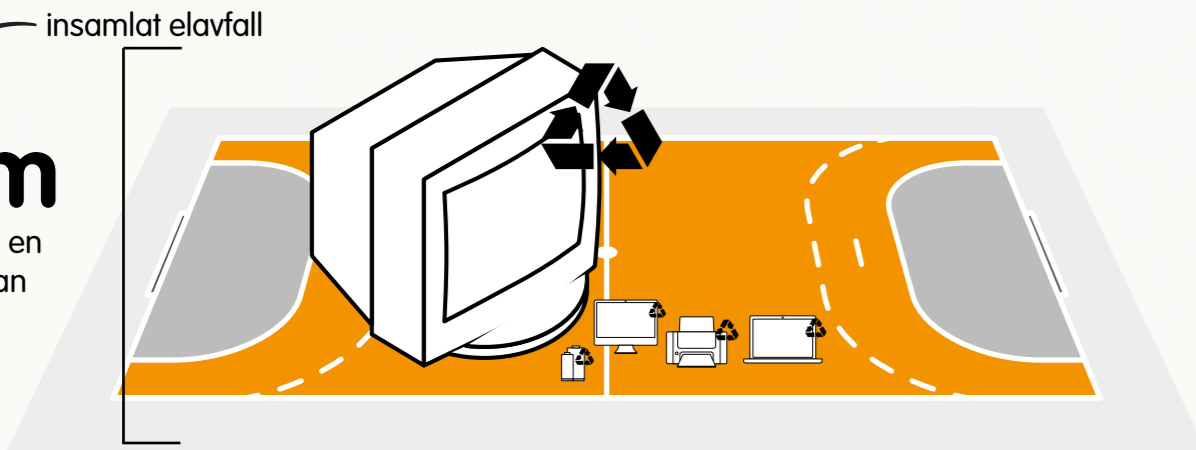

Statistik och fakta 2018

533 ton

insamlat elavfall
2,9 m
högt lager på en handbollsplan

32 892 ton

sparat gruvavfall genom återvinning av metall, gips och fosfor

motsvarar
190 blåvalar

24 723 MWh

sparad energi genom återvinning av förpackningar och tidningar

motsvarar energiförbrukningen hos
1236 villor/år

983 km

cyklade av Renhållningens personal istället för att köra bil

motsvarar att cykla från Kristianstad till Östersund

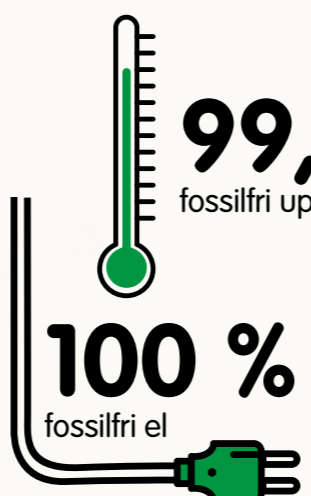
188 429
passeringar i bommarna på återvinningscentralerna

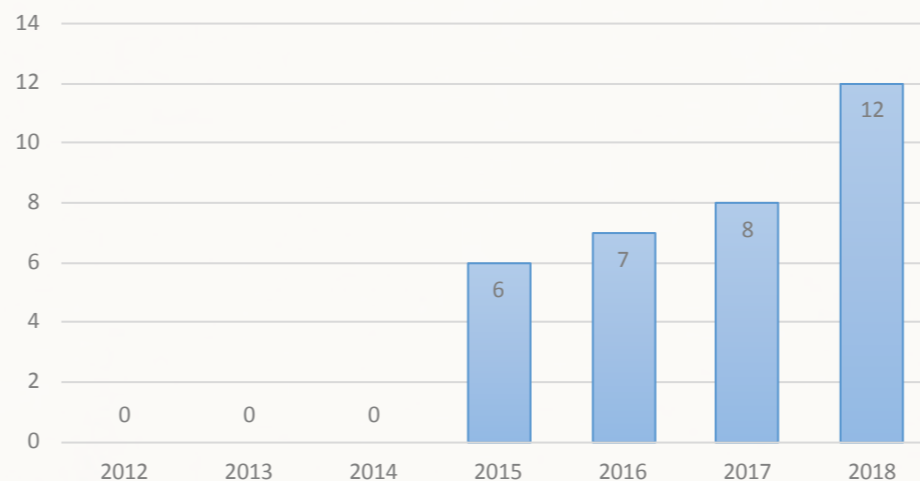
1 302 572
fömda sopkärl

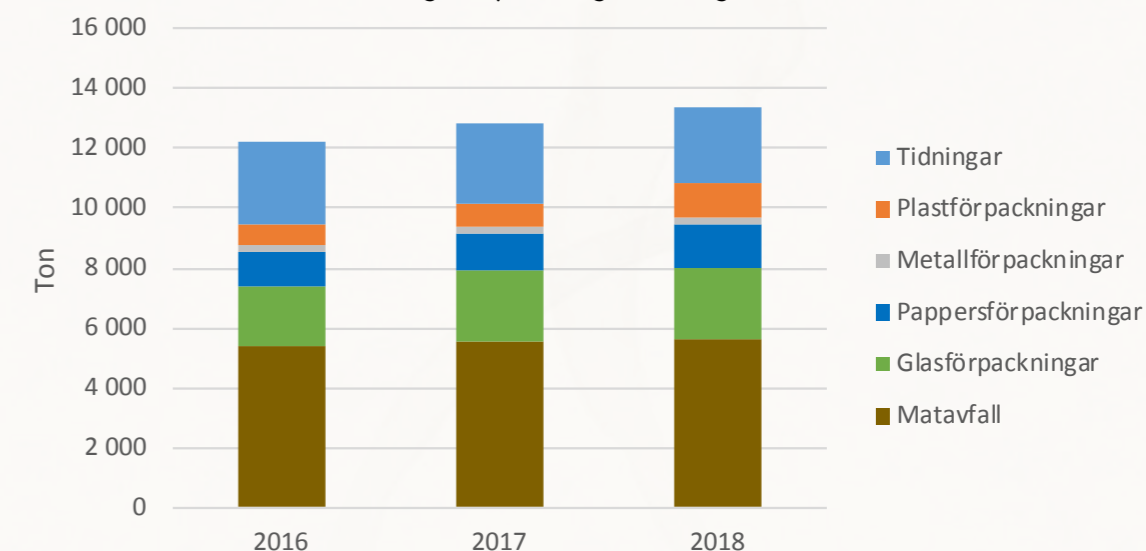
99,9 %
fossilfri uppvärmning
100 %
fossilfri el

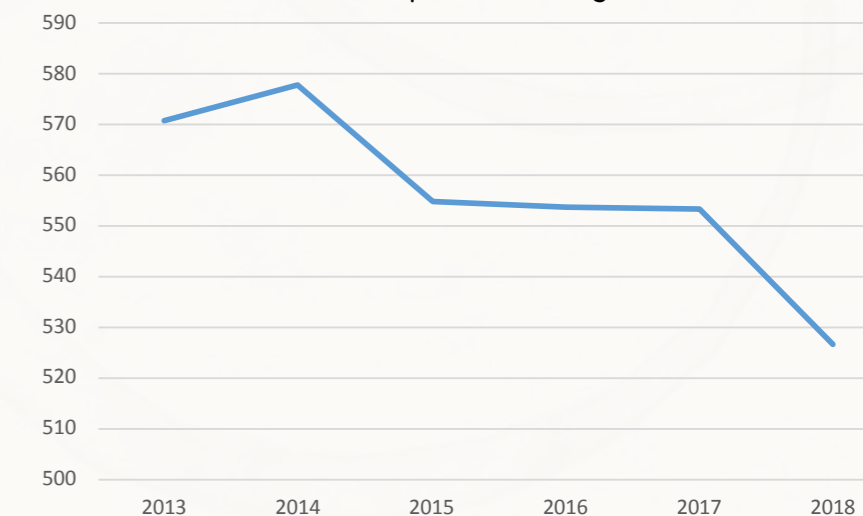
Självförsörjningsgrad el, hela bolaget %

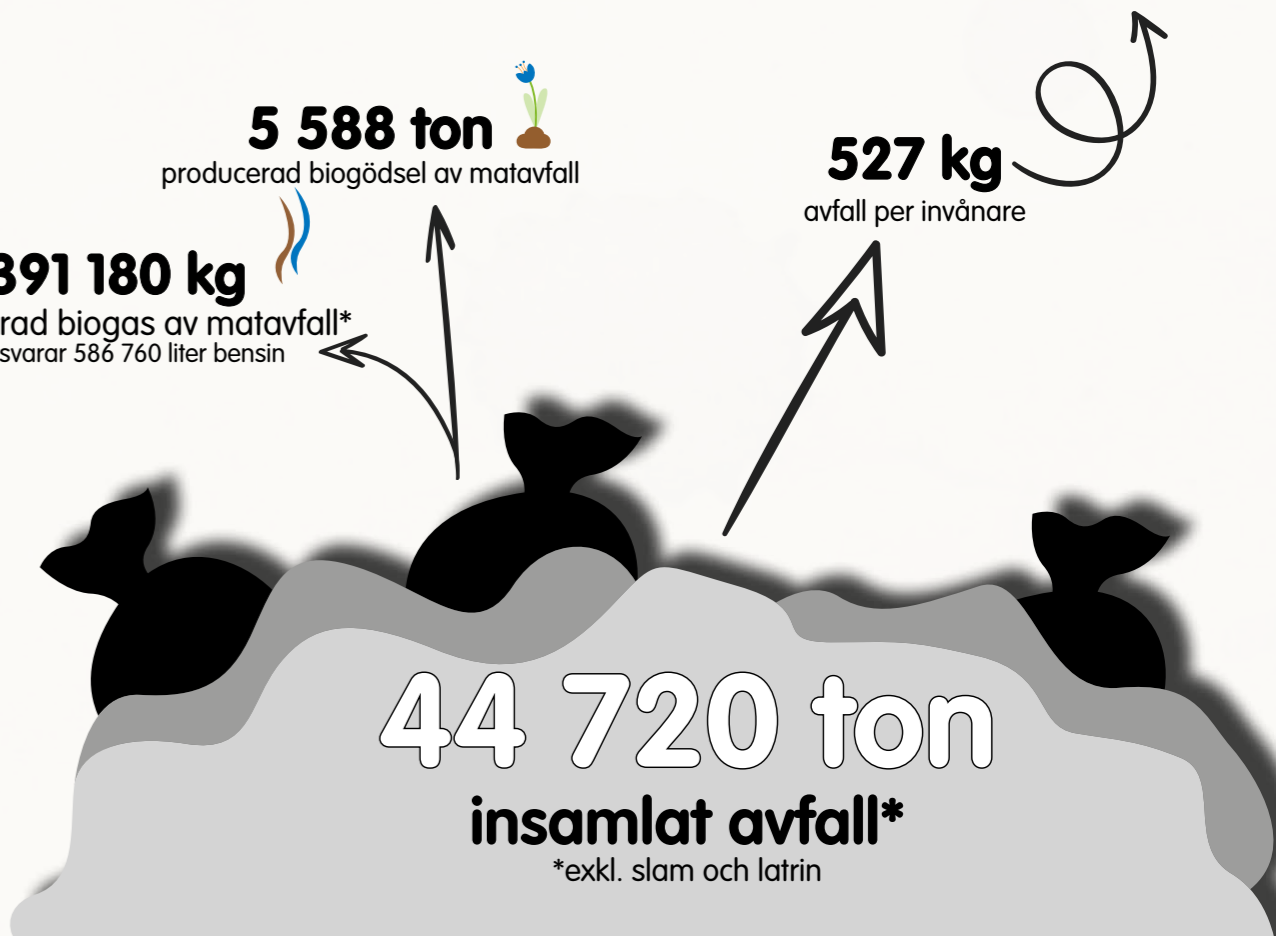
Insamlad mängd förpackningar, tidningar och matavfall

Avfall per invånare (kg)

5 588 ton producerad biogödsel av matavfall
391 180 kg producerad biogas av matavfall*
*motsvarar 586 760 liter bensin
527 kg avfall per invånare

44 720 ton
insamlat avfall*
*exkl. slam och latrin

Materialåtervinning återvinner förbrukade material till nya produkter. Detta är till exempel förpackningar och tidningar.

27 %

Farligt avfall

1 %

Deponi

1 %

Materialåtervinning

Återvunnet avfall

Energiåtervinning

43 %

I biologisk återvinning återvinns matavfall och trädgårdsavfall. Matavfallet blir biogas och biogödsel, trädgårdsavfallet komposteras till jord som kunder sedan kan köpa på våra återvinningscentraler.

28 %

Biologisk återvinning

Avfall som energiåtervinns skickas till Kristianstad och Hässleholm för att eldas upp och bli till fjärrvärme och el.

4 791 577 kg

sparat utsläpp av CO₂ genom insamlat material till materialåtervinning

= 1679 dieselbilars utsläpp/år*

* räknat på en mellanstor dieseldriven bil som kör 1500 mil/år

35 070 träd

sparade genom tidningsinsamling

Året i siffror 2018

Kristianstads Renhållnings AB

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Kristianstads Renhållnings AB, 556002-3136, avger härmed följande årsredovisning för 2018.

Ägandeförhållande

Kristianstads Renhållnings AB ägs av Kristianstads Kommunföretag AB. Kristianstads Kommunföretag AB är i sin tur helägt av Kristianstads kommun.

Information om verksamheten

Bolagets huvuduppgift är att på ett effektivt sätt samla in och omhändertar kommuninvånarnas hushållsavfall med fokus på bästa miljö, service och kundnytta.

Företaget har sitt säte i Kristianstads Kommun.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och efter dess utgång

Skuldfört överuttag av taxeintäkter

Bolagets verksamhet är en s.k. monopolverksamhet som ska tillämpa självkostnadsprincipen, vilket innebär att intäkter maximalt ska redovisas motsvarande för verksamheten nödvändiga kostnader.

Bolaget har därför fr.o.m. 2015 beslutat att inte betrakta årets överuttag som en vinst utan som en skuld som ska återföras till taxekollektivet. Omräkning av jämförelseåret har gjorts i årsredovisningen. Överuttaget nyttjas för införande av fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt investeringar i nya återvinningscentraler.

Omsättning och resultat

Nettoomsättningen uppgick under 2018 till 108 216 tkr (93 450 tkr). Nettoomsättningen har ökats med 4 267 tkr (-5 666 tkr) avseende minskning av skuld till taxekollektivet och bolaget redovisar därefter -511 772 kr (766 990 kr) i förlust, varav 511 772 kr avser skatt. Finansnettot uppgick till 1447 tkr (488 tkr).

Investeringar

Bolagets investeringar uppgick till 108 464 tkr varav 20 395 tkr avser ny återvinningscentral, 22 564 tkr fordon och 49 042 tkr avser kärl.

Finansiering

Bolagets soliditet per den 31/12 2018 var 9% (16%). Att soliditeten är låg beror på att bolaget valt att ändra redovisningsprincip och skuldföra överuttaget av taxeintäkter och därmed redovisa noll resultat.

Av kassaflödesanalysen framgår att kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 13,4 mkr (12,6 mkr). Bolaget har i december tecknat en ny skuldförbindelse med Kristianstads Kommun på 100 000 000 kr. Utöver det har bolaget en finansieringslösning i form av ett transaktionskonto i koncernkontot hos Kristianstads Kommun, med en låneram på 80 000 000 kr.

Organisation och personal

Personalen på återvinningscentralerna är organiserade i en stor grupp där samtliga arbetar på bolagets alla fyra återvinningscentraler. Detta gör att personalen får ett mer omväxlande arbete och kunderna erbjuds samma service oavsett vilken anläggning de väljer att besöka. För förbättrad service på bolagets återvinningscentraler har Renhållningens ÅVC-personal utökat sitt ambulerande schema till att i samarbete med entreprenören innefatta även ÅVC Snårap.

Bolagets chaufförer är organiserade i två arbetsgrupper där man arbetar tillsammans för att totalt sett få ett så varierande arbete som möjligt. Grupperna hjälps åt så att alla kärl töms och kunderna får bästa möjliga service.

Rekrytering av semestervikarier visade sig vara en stor utmaning. Generellt sett är tillgången på chaufförer med lastbilsbehörighet låg, och detta tillsammans med att konjunkturen går på högvarv, gjorde det utmanande att rekrytera ny personal.

Fokus har fortsatt att ligga på arbetsmiljön vid hämtställen, specifikt för att förbättra och anpassa hämtställen av fyrfackskärl utifrån kundens och chaufförens förutsättningar. Arbetat har fokuserat på framkomlighet samt uppställningsplatser för avfallskärlen, båda i syfte att skapa en bra arbetsmiljö för chauffören.

Upphandlingar och avtal

Upphandling av tekniska konsulter för uppdrag inom bygg- och anläggningssektorn genomfördes under året och ramavtal tecknades med Tyréns AB.

Ny lagerbil handlades upp och leverans skedde i november 2018.

Nya avtal gällande deponi, gips, impregnerat trä, returträ, wellpapp, asbest, metallskrot, kabelskrot samt tegel och betong tecknades med Stena Recycling AB.

Avfallstaxa

Renhållningstaxan var oförändrad under 2018.

Information

Under 2018 låg fokus på att informera kring det nya fastighetsnära insamlingssystemets sista två etapper. Utvecklingen av bolagets pedagogiska arbete mot barn och skolor fortsatte och ett nytt skyltkoncept för Renhållningens återvinningscentraler togs fram.

IT

IT-arbetet under 2018 fokuserade på driftsättning av det nya fyrfacksinsamlingssystemet genom bland annat körlistor och turoptimering. Under året har bolaget medverkat i två pilotprojekt avseende funktioner för ett smartare samhälle och digital medarbetare tillsammans med Kristianstads kommuns IT-avdelning.

Insamling av kärlavfall (fyrfacksinsamling)

Insamlingen av kärlavfall fortsatte under 2018 att övergå till det nya fastighetsnära insamlingssystemet av förpackningar och tidningar, Fyrfack. I november ställdes de sista kärlen ut och den fjärde och sista etappen avslutades. Samtliga villor och fritidshus i kommunen har därmed insamling av matavfall, tidningar, färgat och ofärgat glas, plastförpackningar, pappersförpackningar, metallförpackningar och restavfall samt batterier, mindre elavfall och ljuskällor. Insamlingen innebär en ökad miljönytta och service för kunder och skapar bättre förutsättningar för sortering av hushållsavfall.

Införandet av fyrfack i etapp 3 innebar större förändringar i flera sophämtningsturer, där chaufförer varit delaktiga i hög grad för att planera så optimala turer som möjligt. Förändringarna i samband med den tredje etappen och införandet av fyrfack för fritidshusen krävde större personalbehov än vad som hade beräknats.

Sommaren förde med sig diverse utmaningar. Den kustnära hämtningen på redan smala vägar blev ännu smalare av badgästers parkering och chaufförerna hade svårt att nå fram till fastigheterna. Hämtning i skift infördes vilket innebar att kärl hos fritidshus tömdes på eftermiddagen och tidig kväll, detta för att effektivisera användandet av bilarna så mycket som möjligt.

5 588 ton matavfall och 11 927 ton restavfall samlades in (2017: 5 516 respektive 12 874 ton).

Samarbetet med stadsbyggnadskontoret, mark- och exploatering och C4 Teknik har fortsatt för att hitta lösningar på arbetsmiljöproblem vid hämtställen med långa dragvägar eller där backning krävs på grund av att vändmöjligheter saknas.

Återvinningscentraler

Renhållningen ansvarar för fem återvinningscentraler (ÅVC) i kommunen. Centralerna i Åhus, Tollarp, Arkelstorp och Degeberga drivs i egen regi och den i Kristianstad (Snårap) drivs på entreprenad av Stena Recycling. Under året uppgick den totala mängden insamlat avfall på återvinningscentralerna till 16 900 ton.

Den 14 juli invigdes Arkelstorps nya återvinningscentral. Stort fokus och engagemang lades på arbetsmiljö och säkerhet, men även på att skapa en anläggning som passar in i sin miljö. Inspiration hämtades från den lokala bebyggelsen för att skapa gårdskänsla och en plats dit kunder gärna återvänder. Omkring 400 nyfikna och glada besökare var med på invigningen för att bekanta sig med den nya anläggningen.

Under våren gjordes en plockanalys på brännbart grovavfall och deponiavfall på återvinningscentralerna. Av det brännbara grovavfallet var 65 % rätt sorterat och av avfallet som slängts som deponi var bara 39 % korrekt.

På återvinningscentralerna i Snårap, Åhus och Tollarp samlades totalt ca 300 ton in till återbruk. Återbruksinsamlingen är en viktig del i bolagets arbete mot att öka fokus på hållbarhetsarbetet.

Planeringsarbetet för den nya ÅVC:n på Ångamöllans industriområde i Kristianstad har fortsatt för att skapa en mötesplats i hållbarhetsfrågor, med pedagogiskt tänk, tydlig information och möjligheter för studiebesök. Centrala frågor inför nya återvinningscentraler i Kristianstads kommun är att de ska vara moderna och estetiskt tilltalande. Bolaget arbetar därför flitigt med design, logistik och säkerhet som levererar högsta kvalitet till sina kunder. Arbetsgrupper från hela verksamheten har samarbetat för att hitta bästa möjliga lösningar samtidigt som studiebesök och nätverksträffar har bidragit till inspiration och informationsutbyte inom avfallsbranschen.

Miljöpåverkan

Renhållningen bedriver anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt Miljöbalken på sina återvinningscentraler. Miljöpåverkan från återvinningscentralerna bedöms som ringa.

Renhållningens negativa miljöpåverkan består främst av utsläpp av växthusgaser från transporter. Bolagets fordonsflotta är helt fossilbränslefri sedan 2015 och samtliga fordon körs antingen på biogas eller HVO100 (hydrerade vegetabiliska oljor). HVO är ett förnybart bränsle som framställs av t ex slaktavfall och som kemiskt är nästan identiskt med vanlig diesel. Den HVO som Renhållningen använder är fri från palmolja.

Samtlig elenergi som Renhållningen använder är förnybar och en del av denna el är dessutom egenproducerad. Solcellspanelerna på ÅVC Åhus producerade under året 7 % mer el än vad hela återvinningscentralen förbrukade. På den nya ÅVC Arkelstorp togs nya tak- och markförlagda solcellspaneler i bruk under hösten och hann producera motsvarande ca 5 % av ÅVC:ns förväntade årsförbrukning. Totalt producerade Renhållningens solcellsanläggningar motsvarande 12 % av bolagets totala elförbrukning.

Samverkan

Renhållningen är medlem i SAMSA, som är en samarbetsorganisation inom avfallsområdet mellan kommuner och kommunala bolag i Skåne och Blekinge. SAMSA initierade under senare delen av året ett projekt för att kartlägga potentialen för ökad källsortering och förebyggande av matavfall, förpackningar och returpapper hos storkök och restauranger. Projektet kommer att genomföras under 2019 inom ramen för Avfall Sveriges utvecklingsåtgärder och Renhållningen Kristianstad kommer att vara sammanhållande för SAMSA:s räkning.

Diskussioner om samverkan har förts mellan Bromölla, Kristianstad, Osby och Östra Göinge kommuner.

Framtida utveckling

Bolaget arbetar kontinuerligt med att utveckla avfallshanteringen i kommunen med målet att vara det ledande renhållningsbolaget i Sverige år 2020.

Utvecklingsarbetet med att modernisera återvinningscentralerna kommer att fortlöpa. Den nya återvinningscentralen med återbruk i Kristianstad beräknas öppna under 2020 och på sikt kommer även en ny ÅVC att byggas i Degeberga.

Renhållningen arbetar fortlöpande med att optimera sina sopturer, för att få dem så effektiva som möjligt. En minskning av verksamhetens miljöpåverkan är något som alltid står på agendan.

Under 2019 kommer också de kunder som har matavfallskvarnar och fettavskiljare att få sina tömningar reglerade i ett schema. Detta för att skapa ordning och reda, men även för att kunden ska få en förutsägbarhet.

Det fortgår även en ständig kompetensutveckling av vår personal. Under 2019 kommer bl.a. utbildning i kundnöjdhet och hjärt- och lungräddning att genomföras.

Flerårsöversikt (tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning	108 216	93 450	82 662	85 878	90 071
Resultat efter finansiella poster	0	0	-1 326	-469	9 221
Balansomslutning	228 743	133 370	87 949	91 152	69 185
Soliditet (%)	9	16	23	22	29
Avkastning på eget kap. (%)	NEG	NEG	NEG	NEG	46
Antal anställda	69	62	60	58	57

För definitioner av nyckeltal, se Redovisnings- och värderingsprinciper.

* Jämförelsetalen för 2014, 2013 och 2012 har ej anpassats till ändrad redovisningsprincip.

Förändring av eget kapital

	Aktie- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Eget kapital 2017-12-31	10 000 000	1 738 348	766 990	12 505 338
Omföring av föregående års resultat		766 990	-766 990	0
Årets resultat			-511 772	-511 772
Eget kapital 2018-12-31	10 000 000	2 505 338	-511 772	11 993 566

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	2 505 338
årets förlust	-511 772
	1 993 566
disponeras så att i ny räkning överföres	1 993 566

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys med noter.

Personalbild 1931

Resultaträkning

	Not	2018-01-01 -2018-12-31	2017-01-01 -2017-12-31
	1		
Nettoomsättning		108 216 150	93 450 253
Övriga rörelseintäkter		706 499	570 032
		108 922 649	94 020 285
Rörelsens kostnader			
Direkta avfallshanteringskostnader		-31 878 985	-31 365 907
Övriga externa kostnader	2, 3	-21 424 343	-20 338 512
Personalkostnader	4	-38 108 372	-30 738 700
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	5	-16 064 029	-11 088 803
		-107 475 729	-93 531 922
Rörelseresultat	6	1 446 920	488 363
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		53 191	51 594
Räntekostnader och liknande resultatposter		-1 500 111	-539 957
		-1 446 920	-488 363
Resultat före skatt		0	0
Skatt på årets resultat	7	-511 772	766 990
Årets resultat		-511 772	766 990

Balansräkning

	Not	12/31/2018	12/31/2017
	1		
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	8	0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	9	61 571 970	27 238 330
Maskiner och andra tekniska anläggningar	10	128 212 752	68 821 054
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	11	2 304 316	3 709 291
		192 089 038	99 768 675
Finansiella anläggningstillgångar			
Uppskjuten skattefordran	12	2 123 462	2 635 234
Summa anläggningstillgångar		194 212 500	102 403 909
Omsättningstillgångar			
Varulager m m			
Färdiga varor och handelsvaror		897 678	639 809
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		21 621 081	19 429 769
Fordringar hos koncernföretag	13, 14	6 571 667	6 412 113
Aktuella skattefordringar		1 186 358	1 230 141
Övriga fordringar		801 471	1 079 675
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	3 418 104	2 146 844
		33 598 681	30 298 542
Kassa och bank		34 169	27 958
Summa omsättningstillgångar		34 530 528	30 966 309
SUMMA TILLGÅNGAR		228 743 028	133 370 218

Balansräkning

	Not	12/31/2018	12/31/2017
	1		
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	16, 17		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		10 000 000	10 000 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		2 505 338	1 738 348
Årets resultat		-511 772	766 990
		1 993 566	2 505 338
Summa eget kapital		11 993 566	12 505 338
Obeskattade reserver	18	11 226 084	11 226 084
Avsättningar	19		
Avsättningar för pensioner		8 730 945	8 808 648
Långfristiga skulder	20		
Skulder till Kristianstads kommun	14	145 293 811	50 882 555
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		12 538 065	7 920 507
Skulder till koncernföretag	13	1 946 610	1 752 847
Övriga skulder		3 942 643	4 302 128
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	33 071 304	35 972 111
Summa kortfristiga skulder		51 498 622	49 947 593
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		228 743 028	133 370 218

Kassaflödesanalys

	Not	2018-01-01 -2018-12-31	2017-01-01 -2017-12-31
	1		
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		0	0
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet:			
Avskrivningar		16 064 029	11 088 803
Realisationsresultat vid försäljning av materiella anläggningstillgångar		-604 189	-147 140
Förändring av ränteskuld		172 964	-33 111
Förändring i avsättningar		-77 703	-630 327
Betald skatt		43 783	-298 995
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		15 598 884	9 979 230
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av varulager		-257 869	133 722
Förändring av kortfristiga fordringar		-3 343 922	-1 931 893
Förändring av kortfristiga skulder		1 378 065	4 435 100
Kassaflöde från den löpande verksamheten		13 375 158	12 616 159
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-108 464 434	-63 383 213
Försäljning av anläggningstillgångar		684 231	186 307
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-107 780 203	-63 196 906
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		94 411 256	50 882 555
Amortering av skuld		0	-10 000 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		94 411 256	40 882 555
Årets kassaflöde		6211	- 9 698 192
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		27 958	9 726 150
Likvida medel vid årets slut		34 169	27 958

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Tidigare har årets överskott redovisats som vinst och tidigare års vinster som balanserat resultat. Bolaget har under 2015 bytt redovisningsprincip så att överuttag avseende monopolverksamheten skuldförs till taxekollektivet. Övergången har gjorts i enlighet med föreskrifterna i K3s kapitel 10.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar och skulder

Övriga tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Intäkterna har ökats med den del som anses som ska avgå mot tidigare överuttag av taxeintäkter och därmed minska skulden till taxekollektivet.

Immateriella tillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningar görs linjärt över den bedömda nyttjandetiden.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår uppgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utranteras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Tillkommande utgifter som avser tillgångar som inte delas upp i komponenter läggs till anskaffningsvärdet om de beräknas ge företaget framtida ekonomiska fördelar, till den del tillgångens prestanda ökar i förhållande till tillgångens värde vid anskaffningstidpunkten.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Realisationsvinst respektive realisationsförlust vid avyttring av en anläggningstillgång redovisas som Övrig rörelseintäkt respektive Övrig rörelsekostnad.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod.

Bolagets mark har obegränsad nyttjandeperiod och skrivs inte av. Linjär avskrivningsmetod används för övriga typer av materiella tillgångar.

Följande avskrivningstider tillämpas:

	År
Kontorsbyggnader	33
Fjärrvärmeinstallation	20
Verkstadsbyggnad och miljöhus	20
Återvinningscentraler	30
Förrådsbyggnader	20
Markanläggning	20-35
Staket och plank	10
Solceller	30
Container och kärl	8-12
Fordon	7-8
Datautrustning	3
Övriga inventarier	5-10

Skulder för överuttag från taxekollektivet

Bolaget verksamhet är s.k. monopolverksamhet som ska tillämpa självkostnadsprincipen vilket innebär att intäkter maximalt ska redovisas motsvarande för verksamhetens nödvändiga kostnader. Om kunderna under räkenskapsåret fakturerats mer än de nödvändiga kostnaderna uppstår ett ”överuttag”. Ett överuttag kan fonderas för framtida nyinvesteringar eller återbetalas till kunderna. Då bolaget står inför stora investeringar i samband med införande av fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar samt investeringar i nya återvinningscentraler planeras överuttaget att användas till dessa framtida investeringar.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde anses varorna beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Inkomstskatter

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Fordringar och skulder nettoredovisas endast när det finns en legal rätt till kvittning.

Aktuell skatt liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas direkt i eget kapital. Skatteeffekter av poster som redovisas direkt mot eget kapital, redovisas mot eget kapital.

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning särredovisas inte den uppskjutna skatteskulden som är hänförlig till obeskattade reserver.

Pensionsförpliktelser

Inom bolaget finns ett flertal såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner. I avgiftsbestämda planer betalar bolaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inga förpliktelser att betala ytterligare avgifter. Bolagets resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

Bolaget redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt FAR SRS RedR 4, Redovisning av pensionskund och pensionskostnad. Bolaget har utfäst förmånsbaserade pensioner till anställda. Bolagets förpliktelser att i framtiden utbetala pension har härvid ett nuvärde, bestämt för varje anställd av bland annat pensionsnivåen, åldern och i vilken grad full pensions blivit intjänad. Detta nuvärde har beräknats enligt aktuariella grunder, och utgår från de löne- och pensionsnivåer som råder vid balansdagen. Pensionsåtagandena redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsåtaganden för tjänstemän som är tryggade genom försäkring, redovisas som en avgiftsbestämd plan. Övriga pensionskostnader belastar rörelseresultatet.

Bokslutsdispositioner

Förändringar av obeskattade reserver redovisas som bokslutsdispositioner i resultaträkningen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificerar företaget, förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut.

Nyckeltalsdefinitioner

Nettoomsättning

Rörelsens huvudintäkter, fakturerade kostnader, sidointäkter samt intäktskorrigeringar.

Resultat efter finansiella poster

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter.

Balansomslutning

Företagets samlade tillgångar.

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Avkastning på eget kap. (%)

Resultat efter finansiella poster i procent av justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt).

Antal anställda

Medelantal anställda under räkenskapsåret.

Not 2 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 177 498 kronor. (179 235 kr)

Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2018	2017
Inom ett år	131 823	152 280
Senare än ett år men inom fem år	57 432	180 236
Senare än fem år	0	0
	189 255	332 516

Not 3 Arvode till revisorer

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föräns av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2018	2017
PWC AB		
Revisionsuppdrag	59 100	77 975
Övriga tjänster	0	0
	59 100	77 975

Not 4 Anställda och personalkostnader

	2018	2017
Medelantalet anställda		
Kvinnor	13	11
Män	56	51
	69	62

Löner och andra ersättningar

Styrelse och verkställande direktör	1 208 331	1 143 608
Övriga anställda	24 443 347	20 183 257
	25 651 678	21 326 865

Sociala kostnader

Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	454 733	320 104
Pensionskostnader för övriga anställda	2 783 087	1 600 034
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	8 072 030	6 689 883
	11 309 850	8 610 021

Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader

	36 961 528	29 936 886
--	-------------------	-------------------

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Andel kvinnor i styrelsen	0%	0%
Andel män i styrelsen	100%	100%
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	33%	33%
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	67%	67%

Avtal om avgångsvederlag

Vid uppsägning från företagets sida har Johan Karlsvärd rätt till 6 månaders uppsägningstid samt ett avgångsvederlag motsvarande 12 månader.

Not 5 Avskrivningar och nedskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde.

Not 6 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

	2018	2017
Andel av årets totala inköp som skett från andra företag i koncernen	14	14
Andelar av årets totala försäljning som skett till andra företag i koncernen	17	18
	31	32

Not 7 Aktuell och uppskjuten skatt

	2018	2017
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	0	0
Förändring av uppskjuten skatt temporära skillnader	-401 340	734 580
Outnyttjade underskottsavdrag	33 881	32 410
Förändring skattesats	-144 313	0
Totalt redovisad skatt	-511 772	766 990

Avstämning av effektiv skatt

	2018	2017
Redovisat resultat före skatt	0	0
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	0	0
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-28 133	-29 711
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	7	17
Skatteeffekt av andra ej bokförda kostnader	69 707	62 104
Förändring uppskjuten skatt temporära skillnader	-409 040	734 580
Justering sänkt skattesats	-144 313	
Redovisad effektiv skatt	-511 772	766 990

Not 8 Goodwill

	12/31/2018	12/31/2017
Ingående anskaffningsvärden	446 987	446 987
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	446 987	446 987
Ingående avskrivningar	-446 987	-446 987
Utgående ackumulerade avskrivningar	-446 987	-446 987
Utgående redovisat värde	0	0

Avser miljötillstånd på återvinningscentralerna i Åhus och Tollarp.

Not 9 Byggnader och mark

	12/31/2018	12/31/2017
Ingående anskaffningsvärden	41 894 951	39 858 438
Inköp	32 198 703	2 036 513
Försäljningar/utrangeringar	-6 118 247	0
Omklassificeringar	3 550 822	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	71 526 229	41 894 951
Ingående avskrivningar	-14 656 621	-13 487 836
Försäljningar/utrangeringar	5 564 154	0
Omklassificeringar	485 054	0
Årets avskrivningar	-1 346 846	-1 168 785
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 954 259	-14 656 621
Utgående redovisat värde	61 571 970	27 238 330

Not 10 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	12/31/2018	12/31/2017
Ingående anskaffningsvärde	138 808 457	94 047 682
Inköp	74 119 883	58 611 876
Försäljningar/utrangeringar	-17 940 198	-13 851 101
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	194 988 142	138 808 457
Ingående avskrivningar	-69 987 403	-73 879 319
Försäljningar/utrangeringar	17 929 196	13 811 935
Årets avskrivningar	-14 717 183	-9 920 019
Utgående ackumulerade avskrivningar	-66 775 390	-69 987 403
Utgående redovisat värde	128 212 752	68 821 054

Not 11 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningar

	12/31/2018	12/31/2017
Ingående nedlagda kostnader	3 709 291	974 467
Under året nedlagda kostnader	2 145 847	3 039 256
Under året genomförda omklassificeringar	-3 550 822	-304 432
2 304 316	3 709 291	

Not 12 Uppskjuten skattefordran

	12/31/2018	12/31/2017
Ingående anskaffningsvärden	2 635 234	1 868 244
Tillkommande fordringar	41 581	774 690
Avgående fordringar	-409 040	-7 700
Förändring skattesats	-144 313	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 123 462	2 635 234
Utgående redovisat värde	2 123 462	2 635 234

Uppskjuten skatt avseende temporär skillnad mellan redovisning och skattemässig avskrivning samt övriga skattemässiga underskott.

Not 13 Fordringar och skulder till koncernföretag

I fordringar till koncernföretag ingår fordringar till Kristianstads kommun med 750 tkr.
I skulder till koncernföretag ingår skulder till Kristianstads kommun med 46 257 tkr.

Not 14 Checkräkningskredit

	12/31/2018	12/31/2017
Beviljad kredit Kristianstads kommun	80 000 000	100 000 000

Bolaget har en finansieringslösning i form av ett transaktionskonto i koncernkontot hos Kristianstads Kommun, med en låneram på 80 0000 tkr.

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	12/31/2018	12/31/2017
Förutbetalda kostnader	2 724 514	1 608 110
Upplupna intäkter	693 590	538 734
3 418 104	2 146 844	

Not 16 Antal aktier och kvotvärde

Namn	Antal aktier	Kvotvärde
Antal A-aktier	200 000	50
	200 000	

Not 17 Disposition av vinst eller förlust

Kristianstad den 7 mars 2019

	12/31/2018
Förslag till vinstdisposition	
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:	
balanserad vinst	2 505 338
årets förlust	-511 772
	1 993 566
disponeras så att	
i ny räkning överföres	1 993 566

Lars Petersson
Ordförande

Bengt Mohlin
Vice ordförande

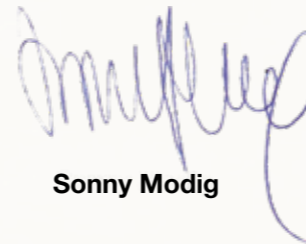
Lars Olsson

Ulf Börkell

Not 18 Obeskattade reserver

	12/31/2018	12/31/2017
Akkumulerade överavskrivningar	11 226 084	11 226 084
	11 226 084	11 226 084

Sonny Modig

Johan Karlsvärd
Verkställande direktör

Not 19 Avsättningar

	12/31/2018	12/31/2017
Pensioner och liknande förpliktelser		
Pensionsskuld	8 730 945	8 808 648
	8 730 945	8 808 648

Vår revisionsberättelse har lämnats den 7 mars 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Mattias Johansson
Auktoriserad revisor

Not 20 Långfristiga skulder

	12/31/2018	12/31/2017
Förfaller senare än 1 år och tidigare än 5 år efter balansdagen		
Kristianstads kommun	-145 293 811	-50 882 555
	-145 293 811	-50 882 555

Avser lån till Kristianstads kommun på 100 000 000 kr samt ett transaktionskonto i koncernkonto hos Kristianstads Kommun med en utnyttjad kredit på 45 293 811 kr, låneram 80 000 000 kr.

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	12/31/2018	12/31/2017
Upplupna löner	-2 661 963	-2 166 548
Upplupna pensionskostnader	-1 283 577	-1 068 625
Upplupna sociala avgifter	-1 489 528	-1 236 226
Särskild löneskatt och avkastningsskatt	-710 333	-416 465
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-283 082	-163 089
Skuld till taxekollektivet	-26 642 821	-30 909 897
Övriga skulder	0	-11 261
	-33 071 304	-35 972 111

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kristianstads Renhållnings AB, org.nr 556002-3136

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kristianstads Renhållnings AB för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kristianstads Renhållnings ABs finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för Kristianstads Renhållnings AB.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kristianstads Renhållnings AB enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1-33.

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1-33. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kristianstads Renhållnings AB för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kristianstads Renhållnings AB enligt god revisorsred i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsinspektionens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/revisornsansvar. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Kristianstad den 7 mars 2019

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Mattias Johansson
Auktoriserad revisor

Ledning

Produktions- & personalchef
Christian Edwardsson

VD
Johan Karlsvärd

Ekonomi- & administrationschef
Ann Sventorp

Lars Petersson (C)

Ordförande

Som ordförande i fyra år gläds jag över att Renhållningen i Kristianstad numera klassas som ett av landets främsta i branschen. Ett stort tack till ledning och medarbetare för ert engagemang, som gjort detta möjligt.

Bengt Mohlin (M)

Vice-ordförande

*Ännu ett framgångsrikt år summeras.
En av framgångsfaktorena är bolagets värdegrunder: Framåtanda, Alla-Tillsammans och Kundfokus.
Att som styrelsemedlem dela dessa grunder med all personal, är stimulerande för fortsatt styrelsearbete.*

Lars Olsson (S)

Ledamot

Kristianstads Renhållnings bolag är ett utmärkt bolag, i tiden och för framtiden.

Sonny Modig (L)

Ledamot

Det har varit såväl lärorikt och stimulerande som roligt, att vara en del av Renhållningen Kristianstads positiva utveckling och framgångsrika strävan mot målet att bli Sveriges bästa renhållningsbolag.

Ulf Bökell (SD)

Ledamot

Ett mycket givande uppdrag i ett välskött företag med bra personal samt kompetent ledning. Tillsammans har vi jobbat mot att bli bäst i Sverige inom detta område.

Gert Thornblad (S)

Ersättare

Det har varit ett rent nöje att jobba i styrelsen för Kristianstads Renhållning.

Fredrik Winberg (S)

Ersättare

En mycket givande och stimulerande resa med en fantastisk utveckling, med fyrfacksystem och framväxandet av den nya centralen på Ångamöllan.

Produktion: Mathilda Gylling / Kristianstads Renhållnings AB
Text: Mathilda Gylling / Kristianstads Renhållnings AB
Foto: Daniel Larsson / Fotograf Daniel, Kristianstads Renhållnings AB
Illustration: freepik.com, vecteezy.com, Kristianstads Renhållnings AB
Papper: Scandia 2000 240 gr omslag, Scandia 2000 130 gr inläga. FSC-märkt papper.
Tryckeri: MixiPrint
Upplaga: 150
Tryckår: 2019

RENHÅLLNINGEN

KRISTIANSTAD

Kristianstads Renhållnings AB

Bruksgatan 5, 291 59 Kristianstad

Besöksadress: Bryggerigatan 3

Telefon 044-13 54 00

Hemsida www.renhallningen-kristianstad.se

E-post renhallningen@kristianstad.se